

KIRJALLINEN KYSYMYS 84/2011 vp

Kauppojen laajentuneen aukiolon vaikutukset lasten päivähoitopalveluihin

Eduskunnan puhemiehelle

Voimassa oleva laki ja asetus lasten päivähoitolaista ovat vuodelta 1973. Vuoden 1973 lakiin ja asetukseen on tehty yli 50 muutosta. Sen toimivuutta ei kuitenkaan ole koskaan tarkasteltu kokonaisuutena. Päivähoitolaki on laadittu ja uudistettu toisenlaiseen yhteiskuntaan kuin tämä, jossa elämme. Nykyisellään lasten päivähoitopalvelujen laatu, monipuolisuus, toimintamuodot ja järjestämistavat ovat toiminnan järjestäjien, pääasiassa kuntien, vastuulla. Voimassa oleva päivähoitolaki takaa jokaiselle lapselle subjektiivisen oikeuden päivähoitoon.

Pienten lasten vanhemmat työskentelevät aloilla, joilla noudatetaan moninaisia työaikoja. Viime vuosina on eduskunnan päätöksellä laajennettu kauppojen aukioloaikoja. Kaupat voivat olla auki laajasti viikonloppuisin, ja tietyt lähikaupat palvelevat jopa klo 7.00—23.00. Kauppojen aukiolon laajentamisen tavoitteena oli parantaa työllistymistä ja työllistymismahdollisuuksia.

Kuluttajana saamani kokemuksen mukaan kaupoissa on töissä iltaisin ja viikonloppuisin enimmäkseen nuoria henkilöitä ja erityisesti naisia. Kauppojen aukiolojen laajentaminen on tuonut kaupan alalle uudet työntekijät. Vaihtelevat työntekijät ovat haaste erityisesti lapsen huoltajan tai perheen näkökulmasta. Lastenhoito- ja päivähoitojärjestelyt ovat joutuneet mukautumaan näihin laajoihin kauppojen aukioloaikoihin.

Lapsen oikeuden näkökulmasta tilanne on ongelmallinen. Jos esimerkiksi lapsi viedään päiväkotiin iltapäivällä tai myöhäistä iltaa varten, voi lapsen äidillä olla mahdollisuus hakea hänet vas-

ta aamulla. Päivähoidon työrytmillä lapsella olisi tuolloin edessään päiväkodissa mahdollinen esiopetus ja muu pedagoginen varhaiskasvatus ja aktiivinen leikki- ja oppimisaika ikätovereiden kanssa. Jos taas lapsen huoltaja ei hae lastaan tuolloin pois, ei hän juuri ehdi nähdä lastaan lainkaan. Toisaalta taas lapsen aika päiväkodissa saattaa jäädä pelkäksi nukkumiseksi.

On useasti todettu, että työ on parasta sosiaaliturvaa, ja on hyvä, että palvelualalla on työpaikkoja myös niille, joilla ei ole varsinaista erikoistunutta ammatillista koulutusta. On tärkeää, että haastavissakin työaikaoloissa päivähoito ja sen pedagogiset palvelut ovat käytettävissä perhettä ja sen yhteistä aikaa tukien.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelmassa luvataan uudistaa vanha päivähoitolaki uudeksi laiksi varhaiskasvatuksesta. Ministeri Jukka Gustafsson on luvannut asettaa laaja-alaisen työryhmän valmistelemaan uutta lainsäädäntöä. Toisaalta lapsen oikeuksien komitea on suositellut Suomelle uuden varhaiskasvatustlain säätämistä ja varhaiskasvatustalvelujen laadun parantamista.

Lain uudistamisen taustaksi tarvitaan monenlaisia selvityksiä lapsiperheiden tarpeista sekä päivähoito- ja varhaiskasvatustalvelujen nykytilanteesta, laadusta ja lapsivaikutuksista.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

KK 84/2011 vp — Sari Palm /kd ym.

Miten hallitus aikoo selvittää muun muassa lajentuneen kauppojen aukiolon vaikutukset alle kouluikäisten las-

ten päivähoidon ja vuorohoidon tarpeeseen ja kysyntään sekä toiminnan laatuun ja lapsen oikeuksiin?

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2011

Sari Palm /kd
Leena Rauhala /kd
Jouko Jääskeläinen /kd

Sauli Ahvenjärvi /kd
Peter Östman /kd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sari Palmin /kd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 84/2011 vp:

Miten hallitus aikoo selvittää muun muassa laajentuneen kauppojen aukiolon vaikutukset alle kouluikäisten lasten päivähoidon ja vuorohoidon tarpeeseen ja kysyntään sekä toiminnan laatuun ja lapsen oikeuksiin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sosiaali- ja terveysministeriö oli suunnitellut toteuttavansa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimesta lasten päivähoidon tilannetta koskevan selvityksen vuoden 2011 lopussa tai alkuvuodesta 2012. Tässä selvityksessä yhtenä aiheena olisi ollut vuorohoidon tarpeen selvittäminen. Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukaan varhaiskasvatuksen ja päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus siirretään opetus- ja kulttuuriministeriöön.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö ovat sopineet, että lasten päivähoitoa ja varhaiskasvatusta koskevat hallitusohjelman kirjaukset toteutetaan siten, että ensivaiheessa valmistellaan lasten päivähoidon hallinnonalaa koskevan siirron edellyttämät säädösmuutokset. Tätä työtä varten opetusministeri ja peruspalveluministeri ovat 4.10.2011 asettaneet yhteisen virkamiestyöryhmän. Hallinnonalan siirtoa koskeva uudistus on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2013 alusta.

Päivähoidon hallinnonalan siirtoa valmistelevan työryhmän lisäksi alkuvuodesta 2012 asetetaan laajapohjainen työryhmä yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, varhaiskasvatuksen sidosryhmien ja asiantuntijoiden kanssa, jonka tehtävänä on valmistella hallitusohjelmassa todettu varhaiskasvatusta koskeva laki. Varhaiskasvatuslain valmistelun yhteydessä arvioidaan, mitä uutta tietoa tarvitaan lainvalmistelun tueksi ja millä keinoin tarvittava tieto hankitaan. Tällöin myös kysymyksessä oleva kauppojen aukiolon laajentumisen mahdollinen vaikutus lasten päivähoitopalveluihin tulee arvioitavaksi.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 2011

Peruspalveluministeri Maria Guzenina-Richardson

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 84/2011 rd undertecknat av riksdagsledamot Sari Palm /kd m.fl.:

På vilket sätt tänker regeringen utreda effekterna av bland annat butikernas utvidgade öppettider dels på behoven av och efterfrågan på dagvård och vård dygnet runt för barn under skolåldern, dels på verksamhetskvaliteten och barnets rättigheter?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Social- och hälsovårdsministeriet hade planerat att på uppdrag av Institutet för hälsa och välfärd genomföra en utredning om situationen inom barndagvården i slutet av 2011 eller i början av 2012. Ett av temana i undersökningen skulle ha varit att utreda behovet av vård dygnet runt. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering ska beredningen, förvaltningen och styrningen av lagstiftningen om småbarnsfostran och dagvårdstjänster överföras till undervisnings- och kulturministeriet.

Undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har enats om att de skrivningar i regeringsprogrammet som gäller barndagvård och småbarnsfostran genomförs så att man i den första fasen bereder de lagändringar som krävs för ändringen av förvaltningsområde. Den 4 oktober 2011 tillsatte undervisningsministern och omsorgsministern för denna uppgift en gemensam tjänstemannaarbetsgrupp. Tanken är att den reform som gäller ändringen av förvaltningsområde ska träda i kraft i början av 2013.

Vid sidan av den arbetsgrupp som förbereder ändringen av förvaltningsområde ska i början av 2012 tillsättas en arbetsgrupp på bred basis i samråd med undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, intressegrupper inom småbarnsfostran och sakkunniga på området. Arbetsgruppens uppgift är att bereda den lag om småbarnsfostran som avses i regeringsprogrammet. I samband med beredningen av lagen görs en bedömning av vilken ny kunskap som behövs till stöd för lagberedningen och på vilket sätt man ska skaffa sig den behövliga kunskapen. Då kommer man också att granska den fråga som tas upp i spörsmålet om eventuella effekter av butikernas utvidgade öppettider på barndagvårdstjänsterna.

Helsingfors den 11 oktober 2011

Omsorgsminister Maria Guzenina-Richardson